Obnovljena izdaja - Leto XVII. - štev. 6 (677) - Trst - 9. aprila 1965 40 lir Spediz. in abb. post. - Gruppo I

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Študijska knjižnica
Via Geppa 9
TRIESTE

Udeležite se pohoda miru

ki ga organizira tržaški Odbor za mir, v torek 13. aprila ob 17.30. Sprevod bo šel s Trga Sv. Jakoba v Rižarno.

„Pieraccinijev načrt" za gospodarski razvoj je nesprejemljiv

Petletni načrt za gospodarski razvoj, ki ga je predložil minister Pieraccini, odobrila pa vlada levega centra, odklanja politike reform in obnove, podreja državne in deželne posege velikim monopolom, teži po obnovitvi proizvajalne ekspanzije z zmanjševanjem delavskih mezd (kar zahtevajo skupine industrijskih magnatov), daje proste roke špekulantom ter podreja italijansko gospodarstvo Skupnemu evropskemu trgu in tujim velemonopolom.

Vse to pomeni nadaljevanje stare politike v interesu velike finančne, industrijske in agrarne koncentracije ter večanje teritorialnih neuravnovešenosti, ki so v letih takoimenovanega «gospodarskega čudeža» privedle do postopne degradacije gospodarstva dežele Furlanije-Julijske krajine.

Takoimenovani «Pieraccinijev načrt» ne pripisuje Furlaniji-Julijski krajini, v okviru vsedržavnega gospodarstva, nobenega pomena in preprečuje tej deželi, da bi vršila svoje specifično poslanstvo tj. da bi v resnici postala most med vsedržavnim gospodarstvom in gospodarstvom evropskih socialističnih dežel in bivših kolonialnih dežel v Aziji in Afriki.

Zunanja in vojaška politika vlade, ki sta podrejeni atlantski politiki, rineta Furlanijo-Julijsko krajino na rob gospodarskega propada, povzročata dekadenco tržaškega pristanišča ter spreminjata to deželo v področje vojaških služnosti in vojaških baz, ki so nespravljive z zahtevami po gospodarskem razvoju.

Iz vsega tega izhaja zelo jasno, da takoimenovani «Pieraccinijev načrt» ni načrt za razvoj temveč načrt za deklasacijo in postopno propadanje dežele.

Na temelju tega načrta se bo v letih 1965-69 nadaljevalo postopno opuščanje ladjedelnice Sv. Marka v Trstu, zmanjševal se bo organik v tržaški ladjedelnici, ladjedelnica Sv. Roka v Miljah in tovarna OMPA v Tržiču bosta dokončno likvidirani, delovna sila v podjetjih IRI v vsej deželi pa se bo postopoma zmanjševala. Iz «Pieraccinijevega načrta» je razvidno tudi, da je izključena možnost ustanovitve državnega industrijskega obrata za predelavo rude, ki jo pridobivajo v predilskem rudniku; da so izključene možnosti ustanovitve industrijskih obratov na področju Aussa-Corno in iniciative drugih vzporednih industrijskih dejavnosti na območju Furlanije.

«Pieraccinijev načrt» je za Trst še posebno poguben tudi zato, ker veča nevarnost premestitve Lloyda drugam, nevarnost zmanjšanja števila pomorskih prog, ki imajo svoje izhodišče v tržaški luki, ker ne daje nobenega zagotovila za gradnjo avtoceste Videm-Trbiž, ne za gradnjo dvojnega tira na pontabeljski železnici in ne za dokončanje dvojnega tira na železnici Trst-Benetke; skratka ne daje nobenega zagotovila, da se bodo izboljšale in izpopolnile povezave med tržaško luko in njenim zaledjem.

Iz tega načrta je razvidno še to, da ni predvidena agrarna reforma; da niso predvideni ukrepi v korist male kmečke posesti, kar bo nedvomno še bolj pospešilo beg z dežele in izseljevanje.

Kaj zahtevajo komunisti?

Predvsem zahtevajo, naj dežela s posebnim statutom uveljavi svojo avtonomijo, zahtevajo pa tudi temeljito spremembo «Pieraccinijevega načrta» za gospodarski razvoj.

Dežela mora nujno izdelati poseben načrt, katerega mora podpreti država, tako da se zaustavi grozeča kriza, da se odpravi nevarnost novih odpustov z dela, skrčenje delovnega urnika in da se prepreči nadaljnje propadanje industrije.

Komunisti zahtevajo tudi, naj bo proračun avtonomne dežele v skladu s potrebami Furlanije-Julijske krajine, naj se izdela tak deželni načrt za gospodarski in socialni razvoj, ki bo v skladu s stvarnimi gospodarskimi in socialnimi zahtevami vse dežele. In pri izdelovanju tega načrta morajo neposredno sodelovati tudi krajevne ustanove, sindikati, zadružne ustanove, kmečke organizacije in združenja obrtnikov.

Za dejanski gospodarski razvoj naše dežele in vse države je

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Trst: Manifestacije za mir

Tržaško delovno ljudstvo z živim zanimanjem spremlja dogodke v Vietnamu. Komunistična partija je zadnje tedne priredila vrsto zborovanj, na katerih razni govorniki obravnavajo to vprašanje. Nekateri občinski sveti so izglasovali resolucije proti ameriški agresiji na Vietnam.

Tudi tržaški Odbor za mir je razpravljal o tem vprašanju. Ugotovil je, da je vietnamska zadeva postala zelo kritična, da pa se mora to vprašanje reševati po mirni poti s pogajanji ne pa s silo. Odbor za mir je pozval vse politične stranke, mladinske organizacije, sindikate, gospodarska in kulturna združenja, naj javno izrazijo svoje mnenje o težkih dogodkih, ki spravljajo v hudo nevarnost mir v svetu.

Nedvomno bo Trst najzgovornejše izpričal zahtevo po miroljubni rešitvi vietnamskega vprašanja — in torej vprašanja miru v svetu — z velikim pohodom miru, ki je napovedan za torek 13. aprila.

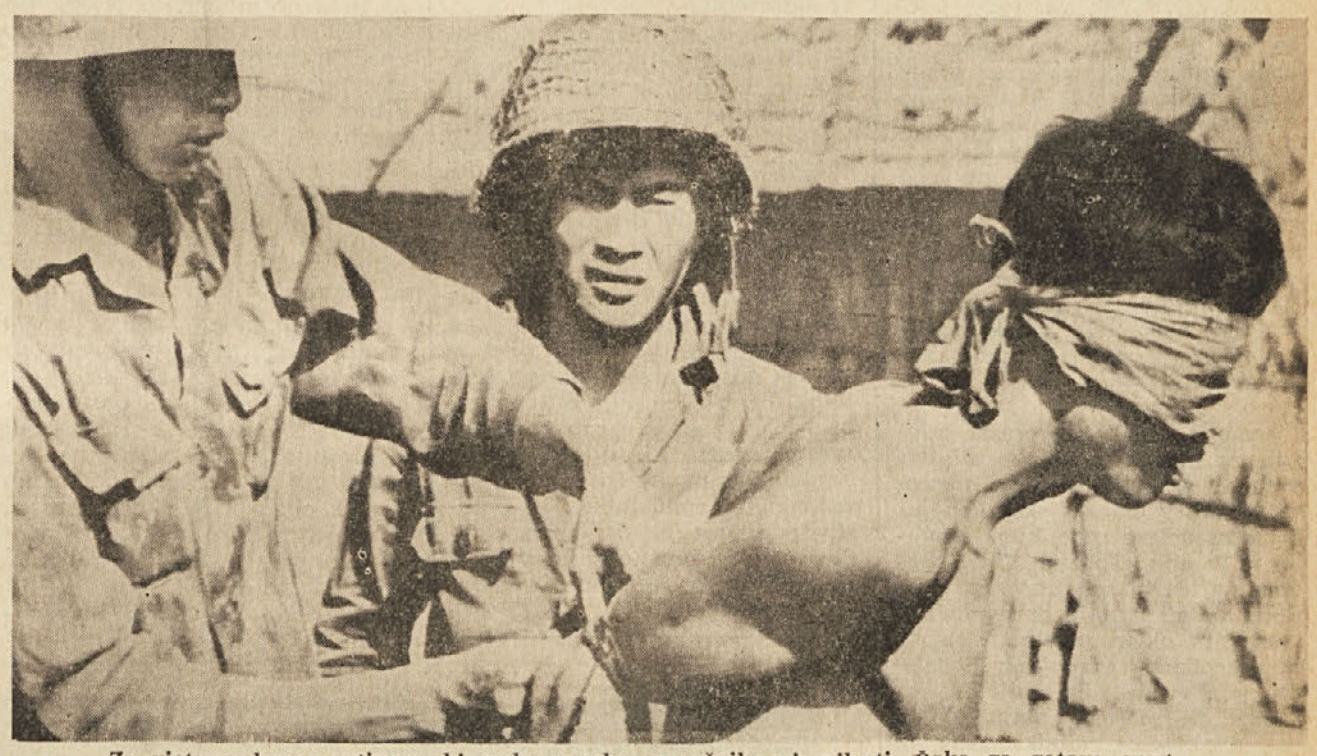

Za vietnamskega partizana, ki pade v roke sovražnika ni milosti. Čaka ga gotova smrt

Vietnamska kriza postavlja v hudo nevarnost svetovni mir

Poziv zainteresiranim državam, naj se začno pogajati o rešitvi vietnamskega vprašanja

Vprašanje Vietnama je še vedno na dnevnem redu. Ameriški agresorji so v zadnjem času še bolj zaostrili položaj. Še vedno nadaljujejo z bombardiranjem Severnega Vietnama in dajejo občutno podporo južnovietnamskemu režimu, ki je, kot je znano, lutka v rokah imperialistov.

Zaradi skrajno perečega vietnamskega vprašanja se je povečala napetost v svetu, kajti socialistične dežele ne morejo mirno gledati na zločinske napade imperialistov proti Demokratični vietnamski republiki in proti južnovietnamskim partizanom.

V tem skrajno napetem položaju je zares čudno, da Organizacija združenih narodov, ki bi morala biti poglavitni instrument svetovnega miru, še dalje stoji ob strani. Ni in ni akcij ki bi jih pričakovali od te organizacije. Tudi pobude generalnega tajnika te organizacije U Tanta niso rodile pozitivnega sadu.

Združene države Amerike odločno nasprotujejo, da bi vietnamsko vprašanje obravnaval Varnostni svet. Vzele so pogum tudi tistim zaveznikom, ki so spočetka kazali, da se za vietnamsko vprašanje zanimajo.

Kljub vsemu pa v svetovni javnosti vedno bolj prevladuje prepričanje, da so ameriške pustolovščine obsojene na propad. To potrjuje tudi znana britanska revija «New Statesman», ki je pred kratkim objavila reportažo o Vietnamu. Med drugim je v tej reportaži zapisano: «Američani so izgubili vojno, zato ker se jim, podobno kot prej Francozom, ni posrečilo najti način, kako tolči gverilce v džunglah in na poljih, ki je naravno okolje gverilcev. V glavnem mestu diši po porazu. Ozračje je turobnejše kot pod bivšim diktatorjem Dienom. Danes je tudi režim izgubil zaupanje v samega sebe».

Pri nas so se take grozote dogajale pred 20 in več leti, v Vietnamu se dogajajo danes. Streljanje partizanov in talcev je na dnevnem redu

Tov. Pajetta poudarja: Obsodimo zločin!

Tudi v italijanskem parlamentu so razpravljali o vietnamski krizi. Komunisti in socialisti proletarske enotnosti so zahtevali od vlade levega centra, naj posreduje za rešitev vietnamskega vprašanja in naj se izreče o zločinu, ki so ga zagrešili Amerikanci s tem, da so se v boju proti vietnamskim partizanom posluževali strupenih plinov.

Vlada levega centra se je izrekla o vietnamskem vprašanju, seveda tako, da se ni zamerila Amerikancem, glede plinov pa je trdila, da itak niso smrtonosni.

V rimski zornici je govoril tudi poslanec Pajetta. Med drugim je poudaril, da so komunisti bili vedno solidarni z zatiranimi, šibkimi, preganjanimi. Včeraj so bili solidarni s Kubanci, danes pa so solidarni z Vietnamci.

«Zločin je» je dalje podčrtal tovariš Pajetta, «in temu se ni mogoče izogniti! Metanje strupenih plinov je zločinsko dejanje! Posluževanje plinov pa je prepovedano. Mednarodni sporazum, ki je bil podpisan 17. junija 1925 v Ženevi, prepoveduje uporabo vseh plinov, strupenih in nestrupenih. Sicer pa kateri plin ni strupen? Tudi tisti italijanski bojevniki, ki so med

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Delovanje parlamentarcev KPI

Senatorji Vidali, Adamoli, Valenzi in Gianquinto so poslali ministru za trgovinsko mornarico pismo, v katerem ga vprašujejo zakaj so bili upokojeni pomorščaki izključeni in seznama tistih, ki bodo na temelju nekega nedavno sprejetega sklepa vlade, deležni pokojninskih poviškov.

Omenjeni senatorji pripominjajo, da je krivica tem hujša, ker upokojeni pomorščaki niso prejeli niti posebne doklade, ki so je upokojenci nekaterih drugih kategorij prejeli za božične praznike.

Upokojeni pomorščaki prejemajo sedaj prav tolikšno pokojnino kot leta 1957. Prav zato komunistični parlamentarci zahtevajo, naj prostojno ministrstvo brez obotavljanja sprejme ustrezen ukrep, s katerim bodo tudi tej kategoriji upokojencev priznali upravičene zahteve.

* * *

Senator Vidali je vprašal ministra za državne udeležbe ali ima namen sprejeti potrebne ukrepe za zgraditev industrijskega podjetja za predelavo rude, ki jo kopljejo v Predilu. Tovariš Vidali pripominja, da bi zgraditev tega podjetja morali uvrstiti v ukrepe, ki spadajo v okvir petletnega načrta za gospodarski razvoj ter dodaja, da deželni svet Furlanije-Julijske krajine ne more zaenkrat upravljati predilskega rudnika. Prav zato je nujno, da se za ta rudnik zavzame omenjeno ministrstvo ter da se rudniku, ki ga je monopolska družba Pertusola hudo oškodovala, zagotovi nemoten obstoj in razvoj, kar bo tudi v korist celotnemu gospodarstvu dežele Furlanije-Julijske krajine.

* * *

Senator Vidali je poslal ministru za državne udeležbe še drugo pismeno vprašanje v zvezi s položanjem, ki je nastal v tržaških elektromehaniških delavnicah in v tamkajšnji ladjedelnici. Ministra vprašuje kakšne ukrepe namerava sprejeti za zagotovitev obratovanja teh podjetij in pripominja, da so delavci v stavkovnem gibanju zaradi kritičnega položaja ki vlada na področju podjetij IRI v deželi Furlaniji-Julijski krajini.

* * *

Poslanka Marija Bernetič je že 19. januarja 1965 vprašala ministra za državne udeležbe kakšne ukrepe namerava sprejeti za premostitev hude krize, ki je nastala v ladjedelnici Sv. Roka v Miljah. V vprašanju je poudarila, da bi zapretje tega obrata pomenilo hud udarec za celotno gospodarstvo miljske občine in za delavce, pa četudi bi našli zaposlitev v Tržaškem arzenalu. Ministra za državne udeležbe je povabila, naj se nemudoma zavzame za preprečitev zapretja ladjedelnice Sv. Roka in torej za odvrnitev hudih posledic, ki bi jih utegnilo povzročiti to zapretje.

Na to vprašanje je 22. marca prejela odgovor, v katerem je rečeno, da je Fincantieri, pri izvajanju proizvajalne koncentracije poskrbela za premestitev skoraj vseh delavcev iz omenjene ladjedelnice deloma v Tržaški arzenal, deloma pa v obrate Združenih jadranskih ladjedelnic.

V zvezi z izraženo zaskrbljenostjo zaradi posledic, ki bi jih povzročilo totalno zapretje miljske ladjedelnice pa minister pravi, da bodo v Sv. Roku še naprej popravljali stare ladje, ko pa bo primanjkovalo popravil, bodo delavce zaposlili pri vzdrževanju podjetja.

Berite, širite, podpirajte "Delo"

Konjunktura, avtomatizacija, stavke...

Stavke slede stavkam, sindikati napovedujejo oster boj proti težnji, da se skrči delavno silo, brezposelnost grozi velikemu številu delavcev...

To je v očeh delavca trenutno situacija v Italiji. Povod temu? Konjunktura. Tako pač pravijo. Toda kaj je ta konjunktura? Je neizogibna in jo je sploh mogoče odpraviti?

Poglejmo: kmalu po osvoboditvi je buržoazija s pomočjo zapadnih velesil obnovila v Italiji kapitalizem, ki je po svojem bistvu danes monopolističnega značaja. Kaj to pomeni pove beseda sama, ki označuje prevlado skupine velikih družb, ki v nekem proizvodnem sektorju zavzamejo položaj monopola, edinega ali skoraj edinega predstavnika sektorja na notranjem trgu in ki zato po svoji mili volji usmerja gospodarstvo tistega sektorja. Tej peščci velikih družb se pridružuje ogromni gospodarski aparat družb, ki so pod državnim nadzorstvom (med temi ladjedelniška industrija), ki predstavlja zelo velik del celotne industrije. Nasprotno pa se v kmetijskem sektorju ohranja stari okosteneli sistem veleposestništva in torej agrarnih pogodb (kolonsko in spolovinarsko). Edina sodobna oblika, ki predstavlja aktivno silo italijanskega kmetijstva pa je sad napredne usmeritve kmetov srednje Italije, in to so zadruge v Emilii-Romagni in v sosednih deželah.

Povrnimo se še za trenutek na državno industrijo. Njena vloga bi lahko bila avantgardnega značaja, če bi bil njen cilj strukturna gospodarska preobrazba in s tem posredno usmerjanje tudi zasebnega sektorja. Toda žal je državna industrija vključena v bistvu v kapitalistični sistema in se s tem vsklaja. S tem se izenačuje s zasebnim sektorjem z edino razliko, da državnega teži še zastarel birokratski ustroj.

Ta gospodarski ustroj se ni mogel dolgo, ne harmonično razvijati. Dosegel je svoj višek, ko je hotel ustvariti lažni «gospodarski čudež» (ki pa se je omejil le na industrijski trikotnik), katerega cilj naj bi bila civilizacija široke potrošnje. Toda vrv, ki se napenja poči in industrijcem je bilo jasno, da ne bo mogel ustroj delati s polno paro in jim jamčiti stalnost velikega dobička. Ravno tako pa so razumeli nujno potrebo modernizacije proizvodnih procesov, ki naj bi zajamčili italijanskih izdelkom konkurenčnost na tujih tržiščih. Začel se je beg kapitalov v tujino, z druge strani pa krčenje proizvodnje. Da bi se ohranila višina dobičkov in da bi se hkrati omejila potrošnja so se cene višale, povečal pa se je pritisk na delavstvo, ki je v luči slabšega stanja terjalo izboljšanje življenjskih pogojev. Začelo se je govoriti o mezdni politiki, vabiti sindikate, naj se v korist gospodarja odpovedo borbi ipd. Hotelo se je v bistvu zvaliti težo izhoda iz krize na nižje socialne sloje. Linija, ki sta jo osnovala ministra Carli in Colombo je bila jasna, izvajala pa jo je vlada levega centra.

V svesti si podpore državnih organov so industrijci zaigrali zadnjo karto načrta konsolidacije monopolističnega kapitalizma in intenzivnega izkoriščanja delovne sile: avtomatizacijo proizvodnje. Ni, da bi bila avtomatizacija v bistvu slaba stvar, toda da se je izvesti na več načinov. Ni ravno najlepši sistem, ki omogoča industrijcem, da zaprejo tovarne in skrajšajo urnike medtem, ko pripravljajo uvedbo novih procesov, ki jamčijo hitrejše ritme, intenzivnejše izkoriščanje posameznika in skrčenje delovne sile.

Z ustvaritvijo mase brezposelnih se zadaja hud udarec tudi sindikalni moči delavca, ki ga je lažje izsiljevati z grožnjo, da bo obogatil to rezervo delovne sile, ki jo tvorijo brezposelni.

Na tako strukturo gospodarstva hoče predstaviti vlada gospodarski načrt, ki nosi podpis ministra Pieraccinija, Na kratko povedano je načrt nekakšna skupnost predvidevanj, ki izhajajo iz zelo malo verjetne predpostavke, da bo porast narodnega dohodka v meri 5%. V bistvu pa se načrt vključuje v današnjo gospodarsko strukturo in s tem izgublja vsakršno možnost, da bi z vrsto reform dosegel cilje, ki bi si jih moral zastaviti načrtovavec: intenziven porast proizvodnega ritma, oblažitev izkoriščania in torej korenito spremembo razrednih odnosov.

In naš odgovor? Ne smemo podcenjevati teh dejstev, saj izvirajo naše politične izbire iz razrednega pojmovanja političnega boja in iz korenite analize družbenogospodarskega stanja države, njenih struktur in sil, ki v tej državi delujejo. Zato pa se moramo zavedati, da je v tem boju, pri katerem gre za bistvene koristi delavskega razreda, v prvi vrsti potrebna strnjena enotnost delavstva v vsakdanjih borbah. Ta enotnost mora temeljiti na stvarni in jasni alternativi, ki jo je treba zoperstaviti vladi, industrijcem in vsem, ki jim gre za ohranitev sedanjega sistema.

V okviru te enotnosti, v vedno ostrejši razredni borbi se lahko porodi tista artikulirana enotnost, ki je ni v vladi, katera sloni na nekoristnem kompromisu.

Ta enotnost lahko samo utrdi moč delavskega razreda in predstavlja v perspektivi stvarno osnovo, na kateri lahko sloni bodoča prehodna doba k socialistični Italiji.

S. St.

Potrebna je čvrsta enotnost delavskega razreda

Radio za slovenske šole

Ali je res, da so cenzurirali Srečka Kosovela?

Zakaj ne govoriti o ponižanjih Slovencev?

Pred nekaj meseci je tržaški radio uvedel posebne oddaje namenjene osnovnim šolam s slovenskim učnim jezikom. To pobudo smo vsi ljubitelji slovenske šole zelo hvaležno in veselo sprejeli. Pred kratkim pa se je baje zgodilo nekaj, kar ne dela časti uredniškemu odboru omenjene oddaje. Uredniški odbor je baje krepko cenzuriral besedilo oddaje o pesniku Srečku Kosovelu. Po informacijah, ki smo jih prejeli, je radijsko uredništvo črtalo naslednja dva stavka:

«Po prvi svetovni vojni, v kateri so ljudje toliko trpeli, so se krivice in ponižanja nadaljevala. Te so posebno občutili delavci in Slovenci, ki so jih fašisti gnali v ječe». Namesto teh dveh stavkov naj bi uredništvo samovoljno dodalo naslednji stavek: «Pesnik je rekel besedo tolažbe tudi tistim, ki so trpeli v prvi svetovni vojni». Smisel je bil torej popolnoma spremenjen.

Po prejetih informacijah nista radijski cenzuri bila po volji niti naslednja dva stavka:

«Pisal je o revščini, ki je vladala nekdaj v tržaškem starem mestu. Kosovel ga je imenoval strugo gnijočih rib s svojimi ozkimi in umazanimi ulicami ter raztrganimi in lačnimi otroci». Ta dva stavka sta bila v celoti črtana.

Pričakujemo, da bosta uredništvo šolskih radijskih oddaj in vodstvo radijske postaje Trst A dali potrebna pojasnila. Če so informacije, ki smo jih prejeli povsem točne, potem že danes najdločnejše protestiramo proti posegom cenzure. Tembolj odločno protestiramo, ker se to dogaja v času, ko slavimo 20-letnico zmage nad fašizmom, zmage osvobodilnega gibanja, čigar sad so tudi slovenske šole.

Pripominjamo, da se bomo k zadevi še povrnili.

Spominska proslava v Lonjerju

Prejšnjo nedeljo popoldne je bila v Lonjerju spominska proslava lonjerskih partizanov, ki so pred dvajsetimi leti padli v boju proti fašistom. V imenu ANPI sta govorila bivša partizanska komisarja Vladimir Kenda in Giovanni Padoan-Vanni, v imenu Zveze borcev koprskega okraja pa Viktor Vremec. Na proslavi so sodelovali še pevski zbori iz Lonjerja-Katinare, Boršta-Padrič in Bazovice in združena godba Trebče-Gropada. Sergej Verč je recitiral svojo pesem Bratska mavrica. Celoten spored je vodil Oskar Kjuder

Borba za enakopravnost črncev v ZDA

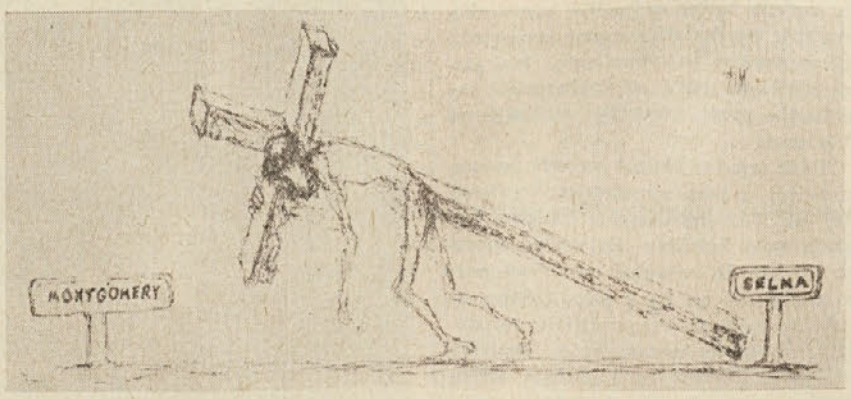

Križev pot leta 1965

Borci za pravice črncev v Združenih državah Amerike so organizirali 80 km dolg pohod iz Selme v glavno mesto Alabame, Montgemery. Pohoda se je udeležilo okrog 100.000 ljudi, črncev in belcev. Proti temu pohodu so se z največjo brezobzirnostjo zagnali beli racisti. Za ta pohod je sam zvezni predsednik Johnson mobiliziral nacionalno gardo, da je branila udeležence pohoda pred napadi racistov. Alabamski guverner, ki je zagrizen pristaš racistov pa je izjavil v federalnem parlamentu, da je sklep zveznih oblasti «krivičen». Ob priliki tega pohoda so bile v Alabami številne demonstracije. Policija v Selmi je aretirala 33 duhovnikov, češ da so povzročali nerede, ker so podpirali borce za pravice črncev. Po petdnevnem pohodu na Montgomery je pred množico pristašev gibanja za enake pravice črncev in belcev govoril Nobelov nagrajenec dr. Luther King. Med drugim je poudaril, da se bodo črnci brez nasilja borili za izenačenje svojih pravic. Toda še isti dan je tekla kri. Racisti so streljali na borko za črnske pravice Violo Luizzo, ameriško državljanko italijanskega porekla. Ubili so jo, ko se je iz Montgomeryja vračala v Selmo. Morilci so bili že po nekaj urah izpuščeni na svobodo. Zanje se je zavzela zloglasna tajna organizacija Ku-Klux Klan. Taka je pač ameriška demokracija.

Gagarin in Titov pripovedujeta o življenju v naselju kozmonavtov

«Beljajev in Leonov bosta prešla v zgodovino kozmonavtike. O njiju se bo govorilo in pisalo še marsikaj. Midva pa hočeva govoriti o tem, kako je prišlo do njunega poleta, ki se je srečno zaključil.» Tako sta izjavila kozmonavta Gagarin in Titov. Agencija «Novosti» je objavila naslednji sestavek izpod njunega peresa:

«Beljajev in Leonov živita že dolgo v naselju astronavtov. V to naselje sta prišla skupaj z nama. Dosti sta prispevala za razvoj novega poklica, kozmonavtike. Več let sta se pripravljala na vesoljski polet.

Spoznali smo se v neki bolnici, kjer so izbirali bodoče vesoljske potnike. Beljajev, četudi starejši od mnogih izmed nas in višji po činu, se je vedel zelo skromno in je zelo družaben tovariš.

Oddelek kozmonavtov ni bil izbran v enem dnevu. Različni po starosti, po službenem položaju, izkušnjah, značajih in nagnjenih, toda ko nas je pregledovala posebna zdravniška komisija, smo bili vsi enako vznemirjeni (zakaj bi tega ne povedali?) Bali smo se odgovora zdravnikov. In če nas bodo odklonili?

V prostem času smo se sprehajali po parku in kramljali o raznih zadevah, razpravljali o raznih dogodkih.

Tiste dni smo izvedeli več podrobnosti iz življenja Alekseja Leonova. Rodil se je 30. maja 1934 v okraju Tisul. Njegov oče je bil rudar, mati pa je gospodinjila doma. Po vojni se je vsa družina preselila v Kaliningrad, kjer je Aleksej dovršil deseti razred. Po nasvetu Komsomola je pristopil k aviaciji.»

«Srečen sem: imam šest sester in dva brata», je v šali dejal Aleksej. «Moja mati je bila odlikovana z redom materinske slave prve stopnje.» V pogovor je posegel Pavel Beljajev.

«Tudi jaz imam brata in sestre. Moj oče se je bojeval v prvi svetovni vojni kot navaden vojak. Po revoluciji je postal oficir. Udeležil se je bojev pri Kalkin-Golu.»

Nekdo, ki je vedel, da je Pavel Beljajev letta 1945 sodeloval v vojni proti Japonski pravi:

«Torej, oče in sin sta se borila proti japonskim napadavcem.»

Spoznali smo tudi njegovo ženo Tatjano Filipovno in hčerki Irino in Ljudmilo.

Tudi žena Alekseja Leonova, Svetlana Pavlovna, se je seznanila z družino astronavtov. Ko je pričakovala so ji že izkušene matere dajale razne nasvete. Vse naselje astronavtov je nestrpno čakalo na veselo sporočilo iz klinike.

«Sin bo» so nekateri dejali očetu.

«Pričakujemo hčerko», so dejali drugi. «To je že tradicija. Beljajev in Gagarin imata vsak po dve hčerki, Popovič pa eno.»

In rodila se je hčerka, kateri so dali ime Zmaga.

«... Študij in vežba sta se nadaljevala. Naš dan se je začel s telovadbo, ki ni odpala četudi je deževalo, če je bilo mraz ali če je pihal močan veter. Sledile so lekcije in vežba. Pavel Beljajev in Aleksej Leonov sta skupaj z nami prehodila vso dolgo in naporno pot. Tako kot kateri koli drugi izmed nas sta bila že pred časom pripravljena na vesoljski polet.

Razpravljali smo mnogo o preteklosti pa tudi o bodočnosti, o osvojitvi vesolja, o prizadevanjih naših znanstvenikov. O vsem, tem smo govorili tudi tedaj, ko smo obiskali prvi Vostok.

Tedaj smo se od bliže seznanili z vesoljskim odletiščem v Bajkomuru in z njegovimi prebivavci.

Z velikim zanimanjem, pa tudi z vznemirjenjem smo sledili zadnjim pripravam na vesoljski ladji. Potem so začele teči mučne minute pričakovanja na polet...

Končno je prišel pričakovati ukaz: vzlet. Obdana z velikimi plameni in spremljana z oglušujočim ropotom motorjev se je večstadijska raketa dvignila z odletišča.

Prevzeti od lepote nad tem, kar smo videli, smo dolgo ostali nemi... «Kmalu bomo tudi mi odleteli», je ta in oni dejal s pritajenim glasov.

Po naših poletih v vesolje sta nas Pavel Beljajev in Aleksej Leonov tako kot vsi ostali z velikim zanimanjem vpraševala o vseh mogočih podrobnostih. Vsi so proučevali vsako sekundo našega leta

Kmalu po vzletu Vostoka I. si je Pavel Beljajev med nekim skokom s padalom zlomil levo nogo.

Mnogi izmed nas smo menili, da se po ozdravitvi ne bo mogel več pripravljati na vesoljski polet. Nekega dne smo ga obiskali v bolnici. Bil je žalosten. Tedaj smo mu govorili o majorju Jevgeniju Andrejevu, znanem sovjetskem padavcu, ki je imel podobno nezgodo. Menili smo, da se Andrejev po padcu ne bo več zanimal za padavstvo. Toda on je menil drugače. S svojo odločnostjo je dosegel, da so ga ponovno poslali med padavce. Naše besede so ugodno vplivale na Pavla Ivanoviča. Kmalu je bil zopet na nogah in začel je z vajami. Seveda s privoljenjem zdravnikov. Po padcu se je Beljajev še 12 krat spustil s padalom. In vse je potekalo srečno.

Tudi Aleksej Leonov zelo ljubi padavstvo. Že 88 krat se je spustil z padalom na zemljo....

J. GAGARIN in G. TITOV
kozmonavta ZSSR, heroja Sovjetske zveze
(Agencija NOVOSTI)

Drobci iz zgodovine kurdskega naroda

V zadnjih letih smo večkrat slišali po radiu ali brali v dnevnikih vesti o uporih Kurdov. Po teh vesteh bi si o Kurdih lahko ustvarili to-le sliko: To so napol divja nomadska plemena, ki žive na goratih področjih Bližnjega vzhoda; so raja brez narodnosti, brez kulture in brez zgodovine. Upirajo se zakoniti oblasti, ker nimajo volje do dela, ker se nočejo pokoravati zakonom, ker se protivijo civilizaciji.

Toda resnica je povsem drugačna:

Kurdi so osemmilijonski narod s staro kulturo. Imajo svoj književni jezik. Krivdo za to, da se ta narod ni razvijal vzporedno z drugimi narodi in da še danes živi v veliki zaostalosti je pripisati predvsem ttistim, ki ga že stoletja zatirajo in preganjajo. Kurdski narod živi na področjih Bližnjega vzhoda že več kot dve tisočletji in prav toliko časa trajajo boji proti njemu. Nič čudnega torej, če ni dosegel take stopnje razvoja kakor drugi narodi.

Po izročilih se da sklepati, da so se Kurdi naselili nad bogato Mezopotanijo približno petsto let pred našim štetjem. V teku stoletij so od časa do časa dosegli določeno avtonomijo, toda vselej so se morali trdo bojevati za svoj obstoj.

Leta 1514 so se Perzijci in Turki sporazumeli o svojih mejah. Tedaj so področja, na katerih žive Kurdi razdelili na dvoje.

Po letu 1918, ko je razpadlo otomansko cesarstvo, se je ozemlje, na katerem žive Kurdi, še bolj razcepilo. En del Kurdov je tedaj pripadel Turčiji, drugi del Iraku in tretji pa Siriji. Tako je prišlo do današnjega položaja, ko je osem milijonov Kurdov razdeljenih na pet držav: Turčijo (kjer živi približno 2,5 milijona Kurdov), Irak (skoraj dva milijona), Sirijo (okrog dvesto tisoč) in Sovjetsko zvezo, (kjer je že od prej živelo okoli dvesto tisoč Kurdov), vsi ostali žive v Iranu.

V novejši zgodovini so bili Kurdi žrtev diplomatije in zakulisnih spletk. Sporazum o meji med Turčijo in Irakom sicer omenja vprašanje Kurdov, a kaj pomaga ta omemba, ko se pravice Kurdom načelno odrekajo?

Turčija sploh ne priznava obstoja narodne manjšine Kurdov. In Kurdi, ki živijo v okviru te države, se nahajajo v zelo slabih gospodarskih razmerah. Že dvakrat so se Kurdi v Turčiji uprli, a obakrat je bil upor zadušan v krvi. Razredčeni in razbiti Kurdi so izšli iz teh bojev še bolj šibki in znašli so se v še hujšem položaju. Turki so jim prepovedali celo omenjati svoje ime. Zato se je mnogo Kurdov izselilo iz te države.

V Iranu (Perziji) se je nacionalizem Kurdov najostreje izrazil med drugo svetovno vojno, ko so v Mahabadu poskušali ustanoviti celo svojo samostojno republiko. Toda ta republika je živela zelo malo časa. Po razpadu te republike se je mnogo Kurdov izselilo. Kasneje so se razmere v toliko spremenile, da je vlada v Teheranu priznala Kurdom nekatere pravice: rabo lastnega jezika in omejen razvoj narodne kulture. Danes izdajajo tudi nekatere časopise v kurdskem jeziku in tudi radio oddaja v tem jeziku. Seveda so oddaje zelo omejene.

Položaj kurdske narodne manjšine v Siriji je bil v preteklosti v glavnem odvisen od splošnih razmer v tej državi. V glavnem so se vladajoči krogi ogibali priznanju pravic tej narodni manjšini in mnogo kurdskih voditeljev je prišlo pred sodišče.

V Sovjetski zvezi uživajo Kurdi največ pravic. Imajo svoje šole in svoj tisk. Skratka, uživajo enake pravice kot druge narodne skupnosti, čeravno je Kurdov razmeroma malo (200.000).

Skupna dramska skupina prosvetnih društev «Občine» in Andrej Čok» z Občin je uprizorila Meškovo dramo v treh dejanjih «Pri Hrastovih». V Prosvetnem domu na Občinah so s to igro trikrat nastopili, enkrat pa so nastopili v dvorani prosvetnega društva «Ivan Cankar» pri Sv. Jakobu v Trstu

In memoriam

Jože Tiran

20. marca je umrl bivši član tržaškega Slovenskega gledališča, igravec in režiser Jože Tiran. Smrt ga je ugrabila sredi zrele moške dobe in sredi velikih načrtov za nadaljnje umetniško ustvarjanje.

Namesto običajne biografije povzemano nekaj odstavkov iz poslovilnega govora, ki ga je ob krsti pokojnega v Mestnem gledališču ljubljanskem imel Dušan Moravec.

«Poslavljamo se od prijatelja, mojstra umetniške besede, od slovenskega igravca in režiserja, od Jožeta Tirana, ki je že pred tremi desetletji, četudi komaj na sredi gimnazijske dobe čisto natančno vedel, kam gre njegova pot. Takrat je bil veder, zmeraj nasmejan fant in hkrati razmišljajoč iskavec lepote. Radi smo imeli njegove temperamentne šolske nastope, pa naj nam je že govoril ali pel, nam izvabljal smeh ali nas vabil k zbrani tišini. Bili smo ponosni nanj. Spočetka so bile to komaj zaznavne vloge, tretji plemič ali vojščak brez imena, toda zaživele so na odru ljubljanske Drame. Potem je presenetil občinstvo devetnajstletni igravec Hajmona, Kreonovega sina, nekaj mesecev po maturi pa je uspešno napravil še svoj drugi zrelostni izpit: na pragu vojne je bil po debutu v «Zaprtih vratih» sprejet v umetniški zbor Slovenskega narodnega gledališča. Zdaj zanj vrata niso bila več zaprta.

Vojna je za hip prekinila obetajočo rast mladega igravca, a že malo pozneje mu je dala novih spodbud. Bil je med prvimi gosti taborišč v Italiji. Prav kmalu je prišel od tam preko ljubljanskih žičnih pregraj bodrilen glas: 'Tiran tam že recitira, poje, pripoveduje'. Ko smo prišli za njim, nam je bil marsikatero uro v resnično uteho. Ko so zabranili javne nastope, smo si izposojali Jožeta in pošiljali naše fante spat v njegovo barako, da bi nas številke ne izdale. Nepozabni so tisti večeri: ko so se straže umirile in ugasnile luči, se je oglasila Jožetova kitara in ob njej pritajeno razigrana pesem ali bodrilen recital.

Vrnil se je in še pred osmoseptembrskem razsulom našel pot iz Ljubljane. Kakor hitro se je unesla velika jesenska hajka, je bil že sredi misli in priprav za delo v novem svobodnem gledališču. Učil je, igral in režiral, pa tudi vodil vse delo, če je bilo kdaj treba. Njegova uprizoritev 'Namišljenega bolnika' je bila dogodek, ki še danes zbuja spoštovanje tudi zunaj naših meja. Sredi zasedene Evrope — Moliere na partizanskem odru! Za nas je bila tista predstava resnično doživetje. Predstava napravljena iz nič, pa vendar uglajena, iskriva in domiselna, žarek resnične gledališke umetnosti, srečno dopolnilo k 'Raztrgancem', v katerih nam je ohranil preprosti in iskreni lik partizana Mihola.

Ko je šla vojna h kraju in so se odpirali pogoji za novo slovensko gledališče v Trstu, mestu s stoletno tradicijo slovenskega igravstva, je bil Jože Tiran, četudi rojen Ljubljančan, med prvimi pripravljen na to novo partizanščino. Igral je in se vedno bolj predajal svoji najintimnejši želji, da bi poglobil svoje misli o umetnosti pripovedovanja.

Po prvi sezoni se je vrnil domov, v ljubljansko Dramo, na oder svojih prvih korakov. Igral je in režiral, zapisoval svoje nazore o novi umetnostni veji, v katero je bil ves zaverovan, in jih skušal uveljaviti v vsakdanjem delu. Iskal je, grebel vase in nas presenečal z virtuoznimi nastopi, ki pa so bili rojeni v bolečinah.

V tem na pogled tako urejenem fantu pa je živel nemiren duh; bil je iskavec novih izraznih vrednot, pa tudi novih organizacijskih oblik gledališkega dela. Zato mu je že v prvem povojnem času zbudila pozornost vabljiva pobuda, naj bi dobila Ljubljana še drugo dramsko gledališče in ko so mu kasneje dali odgovorno nalogo, naj bi poskrbel za temelje takega gledališča, je začel delati z vso mladostno vnemo in hkrati že s preudarjenostjo prvih zrelih moških let. Bilo je to v letu 1949, v rojstnem letu gledališča, ki ima danes ime in ugled, takrat pa ni bilo zanj ne strehe ne dobre besede.

Sedem let je vodil Jože Tiran delo v tej hiši in premagoval vse ovire. Presenečal je svoje sodelavce s skorajda negibno hladnokrvnostjo, ta pa je pogosto le slabo prikrivala bolečino, ki je glodala v njem. Nemara bo kdo ugovarjal, da ura in kraj nista prav izbrana za tako razmišljanje, vendar, resnica je taka: prešla so leta in leta, ko ni bila zapisana ena sama besedica vzpodbudnega priznanje ne za direktorja, ne za režiserja, ne za igravca Jožeta Tirana».

„Veseli rudarji" in pevski zbor iz Trbovelj v Križu

19. marca je prosvetno društvo Vesna v Križu priredilo prijeten kulturni popoldan. V gosteh je bilo delavsko-prosvetno društvo Svoboda II. iz Trbovelj. Pel je mešani zbor, ki ga vodi prof. Ponikvar. Poleg narodnih pesmi je izvajal tudi zahtevnejše umetne pesmi, kot npr. Schumanovo Sanjarjenje, Čajkovskega Pred spanjem in Lajovčev Pomladni spev. Publiko je najbolj «ogrela» partizanska pesem Jutri gremo v napad. Nastopil je tudi zabavni instrumentalni orkester Veseli rudarji, ki ga vodi Franc Raušelj.

Ta ansambel je naše občinstvo spoznalo že pred dvema letoma, ko je nastopil na festivalu Dela v Dolini. Posamezne točke sporeda je povezoval konferansjé Robert Ro-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Spomenik padlim v Doberdobu

Občinski svet v Doberdobu je soglasno sprejel sklep o postavitvi spomenika padlim občanom. Že mnogo pred odobritvijo tega sklepa je bila imenovana posebna komisija, ki je imela nalogo, da pripravi vse potrebno v zvezi s postavitvijo spomenika, izbere primeren prostor in se dogovori tudi z arhitektom. Načrt za spomenik je izdelal arhitekt Jagodic iz Trsta.

Spomenik bo stal na glavnem vaškem trgu. Iz makete je razvidno, da bo sicer kot celota sam zase, vendar pa bo zlit v okolje ter bo grajen iz istega materiala kot to okolje. Okoli spomenika bodo urejene tlakovane poti, obdane od cipres. Na spomeniški plošči bodo vklesani verzi pesnika Miroslava Košute, ki je po rodu iz Križa pri Trstu. Verzi se glase: *«Živeti umreti ni bilo vprašanje / če kri si v svojo zemljo zasejal / rod, ki ostal je, našo setev žanje / in v njem živel, kdor je takrat pal.»*

Poleg plošče z napisom, marmornatim tlakom, cipresami in stopniščem se bo dvigal še obelisk iz belega marmorja, kot simbol novega življenja, ki nastaja iz ruševin in iz zemlje, ki je bila s krvjo prepojena.

Ta odločitev doberdobskega občinskega sveta je resnično razveselila občane. To je tembolj razumljivo tudi zato, ker je prav Doberdob ena izmed tistih občin, ki so utrpele največ žrtev tudi med zadnjo svetovno vojno. Tudi zato je tembolj prav, da se počasti spomin tistih, ki so dali svoje življenje za boljšo bodočnost ne samo slovenskega naroda ampak vsega človeštva.

Občinski svet je imenoval tudi koordinacijski odbor, ki bo pripravil proslavo 20-letnice osvoboditve. Ta proslava bo v Doberdobu dne 25. aprila.

Razveseljivo je dejstvo, da so za te sklepe občinski svetovavci glasovali soglasno: da so torej, za preloge «Liste naprednih Slovencev», ki upravlja občino, glasovali tudi svetovavci manjšine. Sicer pa se je podobno soglasje v občinskem svetu uresničilo tudi ob raznih drugih prilikah, ko je šlo za probleme, ki so močno občuteni v občini. Tu naj omenim samo en sklep, ki je posebno pomemben: sklep, da se doberdobske ulice poimenuje po slovenskih pesnikih, pisateljih in drugih javnih delavcih.

To so prepričljivi dokazi, da je med Slovenci, ki so sicer različnega mišljenja in ideološko različno usmerjeni, možna enotnost v najširšem pomenu besede, zlastti tedaj, ko gre za specifične probleme, ki se tičejo slovenske narodne manjšine.

JOŽE JARC

Koncert proseškega zbora

Moški pevski zbor Prosek-Kontovel priredi v nedeljo 11. aprila ob 18. uri v Prosvetnem domu na Občinah samostojni koncert.

Prejšnjo soboto je ta zbor, ki ga vodi Ignacij Ota, nastopil v Kulturnem domu v Trstu ter dosegel izredno velik uspeh.

Nadaljevanje

Nesprejemljiv načrt

neobhodno potrebna nova politika!

«Pieraccinijev načrt» je treba ovreči. Proti njemu so se že izrekli tržaški delavci, kar je pokazala tudi velika splošna stavka, pri kateri so sodelovali vsi sloji prebivalstva. Prav tako so se proti njemu izrekli tudi goriški kovinarski delavci, gradbeni delavci in še razne druge kategorije delovnih ljudi v deželi.

Petletni načrt ministra Pieraccinija je naperjen proti interesom naše dežele in naših ljudi in ni nič drugega kot nadaljevanje stare politike ter izraz involucije levega centra.

Potrebno je nova notranja in zunanja politika, potrebna je ustvaritev nove demokratične večinstvarite v državi kakor v deželi in v krajevnih ustanovah.

lijanski bojevniki, ki so bili med

Vietnam

prvo svetovno vojno vdihavali plin in so preživeli, so imeli na stara leta hude posledice na dihalnih organih!»

«Pravijo sedaj, da plini, ki jih mečejo v Vietnamu niso smrtonosni. To ni res. Plin, ki za en dan popolnoma paralizira človeka in ga oslepi, je škodljiv! To je dovolj za to, da napadenega ujamejo in ga potem mučijo ter usmrtijo.»

Poziv nevezanih držav

Spričo hude zaostritve položaja v Vietnamu so poglavarji 17 nevezanih držav poslali zainteresiranim vladam in tajništvu Organizacije združenih narodov skupni poziv, naj se začno pogajati o politični ureditvi vietnamskega vprašanja. Besedilo poziva se glasi:

«V skladu z deklaracijo konfe-

nih dežel, ki je bila v Kairu oktobra 1964, smo spodaj podpisani šefi držav in vlad z veliko zaskrbljenostjo ugotovili, da se je povečala napetost in da so se razširili sedanji spopadi v Jugovzhodni Aziji in v nekaterih območjih Afrike, Srednjega Vzhoda in Latinske Amerike, kar je nasledek zatiranja in tuje intervencije. Obžalujemo, da hude težave, v katere je zabredla Organizacija združenih narodov, preprečujejo tej organizaciji, da v celoti izpolni nalogo — ohraniti in zagotoviti mir.

Ponovno in slovesno potrjujemo pravico narodov do samoodločbe kakor tudi načelo, da se morajo vse dežele v svojih mednarodnih odnosih izogibatti grožnjam in uporabi sile.

Ponovno potrjujemo našo privrženost načelom o nedotakljivosti in spoštovanju suverenosti ter ozemeljske integritete držav.

Izražamo prepričanje, da je uporaba sile in pritiska v raznih oblikah v nasprotju s pravico vietnamskega ljudstva do miru, svobode in neodvisnosti in da to lahko privede samo do zaostritve spopada v tem območju in do tega, da se ta spopad spremeni v splošno vojno s pogubnimi posledicami.

Zelo smo v skrbeh zaradi poslabšanja položaja v Vietnamu in smo prepričani, da je to posledica tujega vmešavanja v raznih oblikah, vštevši vojaško intervencijo, kar preprečuje uresničitev ženevskih sporazumov o Vietnamu.

Trdno smo prepričani, ne glede na morebitne razlike v oceni raznih elementov sedanjega položaja v Vietnamu, da je edina pot, po kateri je mogoče napraviti konec spopadu ta, da se najde miroljubna rešitev na pogajanjih. S tem namenom pošiljamo nujen poziv vsem neposredno zainteresiranim stranem, naj se čimprej brez kakršnih poprejšnjih pogojev, začno pogajati, da bi dosegli politično ureditev vietnamskega vprašanja, v skladu z upravičenimi težnjami vietnamskega ljudstva kakor tudi v duhu ženevskih sporazumov o Vietnamu in deklaracije kairske konference

Pozivamo vlade vseh držav, ki jim je do ohranitve miru na svetu, naj se čimprej pridružijo temu pozivu.

Dr. Mohamed Jusuf, predsednik kraljevine Afganistana, *Ahmed Ben Bela*, predsednik Demokratične in ljudske republike Alžirije, *Dudley Senanayake*, predsednik vlade Ceylona, etnarh *Makarios*, predsednik republike Ciper, *Haile Selasie I.*, cesar Etiopije, *dr. Kwame Nkrumah*, predsednik republike Gane, *Sékou Toure*, predsednik republike Gvineje, *Lal Bahadur Šasttri*, predsednik vlade Indije, maršal *Abdul Salam Mohamed Aref*, predsednik republike Iraka, *Jomo Kenyata*, predsednik republike Kenije, *Mahendra Bir Bikram Šah Deva*, kralj Nepala, general *Amin el-Hafez*, predsednik predsedniškega svetta Sirske arabske republike, *Habib Burgiba*, predsednik republike Tunizije, *Gamal Abdel Naser* predsednik Združene arabske republike, *Milton Obote*, premier Ugande, *Josip Broz Tito*, predsednik Socialistine federativne republike Jugoslavije, *dr. Kenneth Kaunda*, predsednik republike Zambije.

Prispevki za zgodovino protifašističnega gibanja

Podlonjer v ilegali

Mladinski krožek, v katerem so bili tudi Podlonjerci

Protifašistično gibanje v Lonjerju, Podlonjerju in pri Sv. Ivanu je nastalo tedaj, ko se je pojavil fašizem. Delovanje protifašističnega gibanja se je manifestiralo v najrazličnejših oblikah. Tudi potem, ko je fašizem prišel na oblast ni dejavnost protifašističnega gibanja nikoli pojenjala, in ti kraji so mnogo pretrpeli pod fašizmom.

Po preobratu leta 1943 se je osvobodilno gibanje zelo okrepilo. Prišli so aktivisti iz centra ter prinesli navodila za delovanje. Sestajali smo se v raznih krajih, zlasti pa v Drašci. Pozneje smo organizirali terene in sestajali smo se večinoma v kleteh, da smo bili varnejši pred policijo. Razdelili smo se po skupinah. V vsaki skupini so bili po štirje tovariši in vsakdo je imel svojo funkcijo, npr. tajnik, blagajnik, odg. za tisk in propagando, vojaški referent. Odbori so zbirali denarne prispevke, hrano, oblačila in zdravila, pa tudi orožje in municijo za partizane. Vse to so pošiljali po štafetah, ki so imele zveze s partizanskimi edinicani.

Leta 1944 smo se povezali z okrajnim odborom V Lonjerju, kjer je bilo delovanje še bolj intenzivno. Dobivali smo letake in časopise, ki so jih tiskali v ilegali, zlasti «Partizanski dnevnik». Tiskovine so nam prinašale žene, ki so hodile po kruh v mesto in mi smo jih zatem širili med aktiviste.

Ko so jugoslovanski partizani skupaj z rdečearmejci osvobodili Beograd smo pisali po zidovih gesla, kot npr. «Živela Rdča armada», «Živeli partizani», Živela Osvobodilna fronta».

Poiskali smo tudi bunkerje za partizane, ki so delovali v mestu in pripravljali smo se na osvoboditev. Žene so marljivo izdelovale zastave in čepice z rdečo zvezdo.

Podlonjer je dal velik delež v osvobodilnem gibanju. V partizanih je bilo okoli 60 mož in fantov in 13 jih je padlo. Danes Podlonjerci nadaljujejo boj za delavske pravice.

ANDREJ KRANJEC

Gospodarska kriza v Gorici

Tekstilna tovarna hoče odpustiti 545 delavcev

Goriški pokrajini grozi huda gospodarska kriza. Vodstvo podgorske tekstilne tovarne je sporočilo sindikalnim organizacijam, da bo odpustilo nadaljnjih 545 delavcev in delavk. Pred kratkim je ista tovarna odpustila 277 delavcev. Tiste delavce, ki hočejo sedaj odpustiti so svojčas vključili v integracijsko blagajno. Ta vključitev bi bila morala po zakonu trajati šest mesecev, tj. do konca junija 1965. Toda vodstvo tovarne hoče delavce odpustiti še pred koncem aprila ter se tako izogniti izplačanju doklade, ki jo predvideva vsedržavna delovna pogodba za delavce, ki so zaposleni 30. aprila.

Spričo tega hudega atentata proti zaposlitveni ravni na Goriškem, so sindikalne organizacije zavrnile odpust delavcev in zahtevajo posredovanje izvoljenih organov in vlade.

Pokrajinski svet je soglasno sprejel resolucijo, ki ugotavlja, da so bili dosedanji koraki krajevnih in deželnih oblasti brezuspešni ter zahteva posredovanje ministrvov za delo, industrijo in trgovino.

Komunistični poslanec R. Franco je poslal nujno vprašanje omenjenima ministroma. Pozivaju, naj posredujeta za rešitev spora ter preprečita odpust delavcev. Poslanec Franco se sklicuje tudi na ugodnosti, ki jih tekstilni tovarni nudi goriške prosta cona.

Slovenski otroški vrtec pri Sv. Jakobu

Preteklega januarja je občinska svetovavka tovarišica Jole Burlo naslovila na pristojnega občinskega odbornika v Trstu pismo, v katerem je zahtevala, naj se obnovi prostor v šolskem poslopju pri Sv. Jakobu, ki služi za slovenski otroški vrtec. Ker do sedaj ni bilo nobenega odgovora, je omenjena tovarišica skupaj z nekaterimi materimi prizadetih otrok v sredo obiskala občinskega odbornika. Ta je obljubil, da bodo vrtec obnovili med počitnicami.

Prireditve v Kulturnem domu

Slovensko gledališče bo priredilo v Kulturnem domu v Trstu Veliki slovenski pasijon — Soldaški mizerere, Kmečki rekvijem in Škofjeloški pasijon —.

Mizerere in Rekvijem je po motivih slovenske pesmi napisal, Škofjeloški pasijon za oder priredil in vsa tri dela zrežiral Mirko Mahnič.

Predpremiera te krstne predstave bo v nedeljo 11. aprila ob 16. uri.

Premiera bo v nedeljo 11. aprila ob 21. uri.

Ponovitve bodo od ponedeljka 12. aprila pa do sobote 17. aprila vsak dan ob 21. uri. Ponovitvi v nedeljo 18. aprila in v ponedeljek 19. aprila pa bosta ob 17. uri.

* * *

V petek 23. aprila ob 21. uri bo v Kulturnem domu v Trstu simfonični koncert orkestra Glasbene Matice, ki ga vodi prof. Oskar Kjuder. Solist bo znani violinist Rok Klopčič iz Ljubljane.

Vstopnice bodo na razpolago v šoli Glasbene Matice, Ul. Ruggero Manna 29, v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 in pri blagajni Kulturnega doma.

V počastitev spomina

Pred enim letom je umrl tovariš Viktor Kariš iz Rovt. Svojci nepozabnega pokojnika darujejo v počastitev njegovega spomina 3000 lir za «Delo».

Prireditev v Križu

žaj, ki je pripovedoval razne dovtipe iz življenja rudarjev.

Predsednik društva Vesna Viktor Bogatec je goste nagovoril ter jih seznanil z naprednimi prosvetnimi tradicijami Križanov. V imenu Slovensko hrvatske ljudske prosvete pa je spregovorila Jelka Gerbečeva. Pozdravila je goste iz Trbovelj in med drugim podčrtala, da gostovanje delavsko prosvetnega društva iz Trbovelj soupada s 60-letnico ustanovitve prvega delavsko prosvetnega društva v Trstu - Ljudskega odra.

DELO — GLASILO K.P.I. ZA SLOVENSKO NARODNO MANJŠINO — DIREKTOR: MARIJA BERNETIČ — ODGOVORNI UREDNIK: ANTON MIRKO KAPELJ — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, UL. CAPITOLINA 3 — TISK: TIP. RIVA, TRST, UL. TORREBIANCA 12